

Verslag roofvogeltelling West-Brabant 2024

In het weekend van 14 en 15 december 2024 telden 22 leden van de West-Brabantse Vogelwerkgroep en 1 persoon van vogelwerkgroep de Vliegghai van de Vliegbasis Gilze-Rijen de overwinterende roofvogels in West-Brabant. Het was alweer de 21ste editie van deze jaarlijkse telling.

Onderzoeksgebied

Globaal omvat het onderzoeksgebied West-Brabant ten noorden van de snelweg A58 (Bergen op Zoom - Breda) en ten westen van de A27 (Werkendam - Breda), inclusief de uiterwaarden van de Maas tussen Geertruidenberg en Waalwijk. Daarnaast werd er ook weer geteld ten zuiden van Breda, op de Bleeke Heide en op Vliegbasis Gilze-Rijen.

Methode

Op 14 en 15 december 2024 werd in de open natuurgebieden en het agrarisch gebied van Noordwest-Brabant een integrale roofvogeltelling uitgevoerd. De meeste tellers gebruikten daarbij de auto maar direct ten noorden van Etten-Leur en ten noorden en zuiden van Breda werd vanaf de fiets geteld, in het centrum van Breda te voet. Alle aanwezige roofvogels werden ingevoerd op Waarneming.nl of op kaarten ingetekend. Met name voor de gebieden waar geen telgroepen actief waren zijn ter aanvulling losse waarnemingen van Waarneming.nl gebruikt om het beeld te completeren.

Weer

In het telweekend was het weer op beide dagen koud, grauw en grijs aldus weervrouw Hannie van Gils. Matig weer om het landschap te overzien met de verrekijker. Ook hoogspanningsmasten, die een geliefde zitplaats voor slechtvalken vormen, waren soms lastig te controleren op hun aanwezigheid. Op beide dagen was er neerslag in de vorm van motregen. De gemiddelde temperatuur was op zaterdag 3.3 °C en op zondag 7.6 °C (bron KNMI-daggegevens Gilze-Rijen).

Resultaten

In totaal werden er 293 roofvogels waargenomen, verdeeld over 9 soorten. Het grootste aantal werd vastgesteld tijdens de telling in 2020 (495 vogels). Sindsdien blijft het totaal daar ruim onder.

Voor de derde keer werd er in het telweekend een Rode Wouw gespot. Na 1 vogel in respectievelijk 2012 en 2023 nu voor het eerst zelfs 2 exemplaren.

Er werden 8 Bruine Kiekendieven gemeld, een recordaantal sinds de start van onze jaarlijkse roofvogeltellingen in december. De eerste keer dat wij Bruine Kiekendieven hebben waargenomen tijdens de telling was in 2008. De meeste Bruine Kiekendieven vertrekken 's winters naar Afrika maar een deel (voornamelijk juveniele vogels) blijft hier. Sovon schatte de winterpopulatie in de periode 2013-2015 op 100-200 waarvan het merendeel in de Zeeuwse Delta verbleef. Vermoedelijk is het aantal overwinteraars sindsdien enigszins toegenomen.

Van de Blauwe Kiekendief werden 17 individuen gemeld, 3 adulte mannen en 14 "ringstaarten". Die laatste kunnen zowel adulte vrouwen als eerste kalenderjaar vogels betreffen. De eerste kalenderjaars zijn warmer gekleurd en

TORENVALK. FOTO, ALAMY

hebben donkerder armpennen maar dat is in het veld niet altijd goed te zien.

Van de Havik werden 10 exemplaren waargenomen en van de Sperwer werden er 13 geteld.

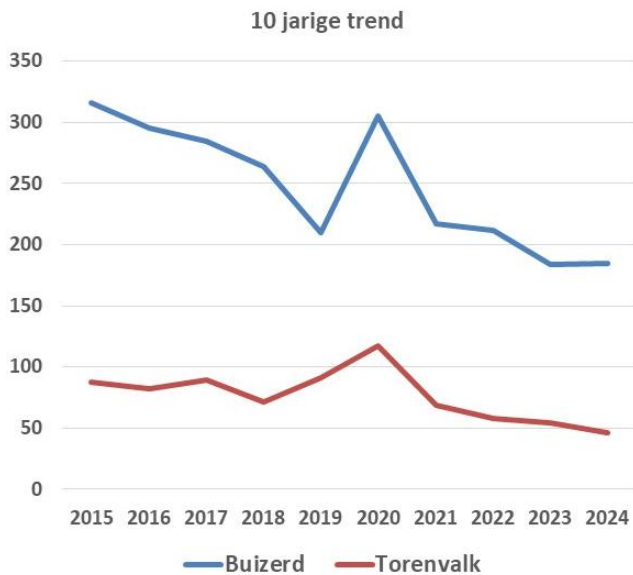
De Buizerd werd met 185 exemplaren het vaakst gezien. Zelfs voor een opportunistische soort als de Buizerd lijkt er in het moderne agrarische landschap steeds minder te halen. Ter illustratie: het gebied waar ondergetekende telt, tezamen met Wilma Rasink en Jan-Willem Wijnhoven, en dat bestaat uit de Gecombineerde Willemspolder bij Oosterhout en de Overdiepsche Polder tussen de Oude Maas en de Bergsche Maas, is in de afgelopen 20 jaar veranderd van een gebied met elzenbosjes, hakhoutwallen, solitaire bomen en weidepalen in een grote kale vlakte met alleen maar raagrass, het zogenaamde "grasfalt". Ten westen van de Brabantse wal werd 1 Zeearend waargenomen.

Er zijn 46 Torenvalken gespot. Ook deze soort heeft het moeilijk (zie grafiek 1). Om meer grip te krijgen op de redenen van de afname is 2025 door Sovon en Vogelbescherming uitgeroepen tot het Jaar van de Torenvalk. Er wordt onder andere aandacht geschonken aan het menu van de Torenvalk, de verspreiding van Torenvalken langs wegen, de landelijke dekking en bezetting van nestkasten en het broedsucces. Wie interesse heeft om een bijdrage te leveren mag zich melden bij ondergetekende.

Van de Slechtvalk werden 11 exemplaren geteld. Dat is weliswaar fors meer dan in 2023, toen er maar 4 werden waargenomen, maar van een landelijk herstel na de sterke afname als gevolg van vogelgriep is nog geen sprake (bron: Sovon LiveAtlas).

TABEL 1. GETELD AANTAL ROOFVOGELS DEC. 2020 T/M 2024

	2020	2021	2022	2023	2024
Rode wouw	-	-	-	1	2
Bruine Kiekendief	5	2	5	6	8
Blauwe Kiekendief	18	12	14	14	17
Havik	12	9	7	5	10
Sperwer	12	12	24	19	13
Buizerd	305	217	212	184	185
Zeearend	5	-	1	3	1
Torenvalk	117	69	58	54	46
Smelleken	3	1	-	1	-
Slechtvalk	18	13	11	4	11
Totaal	495	335	332	291	293

GRAFIEK 1. TREND BUIZERD & TORENAVALK DEC. 2015 T/M 2024.

Dankwoord

Jan Benoist, Cor Borghouts, Toos Borghouts, Piet van de Broek, Ger Duijf, Ron van dijk, John Frijters, Roelofien van der Geest, Hannie van Gils, Johan van Haperen, Merlijn Hoftijzer, Piet van Iersel, Arnold Klaren, Martin van Leest, Wilma Rasink, Agnes van der Sanden, Hans van der Sanden, Willem Veenhuizen, Ad Willemen, Jan-Willem Wijnhoven en Paul Zom leverden een belangrijke bijdrage aan de telling.. Verder wil ik ook graag iedereen bedanken die zijn of haar roofvogelwaarnemingen heeft ingevoerd op Waarneming.nl.

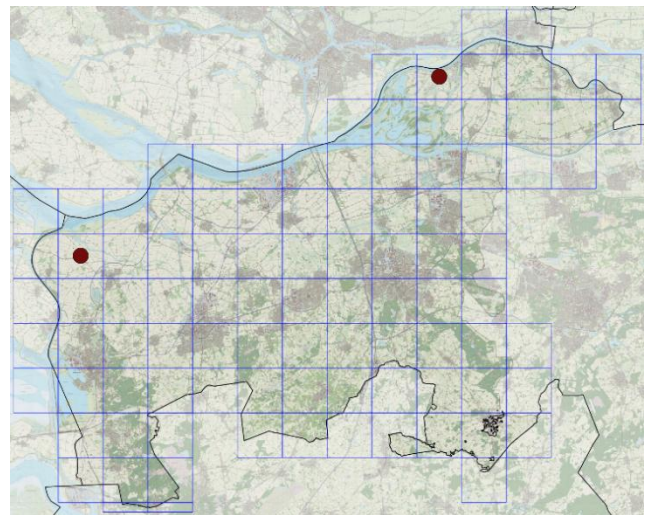
Raymond van Breemen (met medewerking van John Frijters)

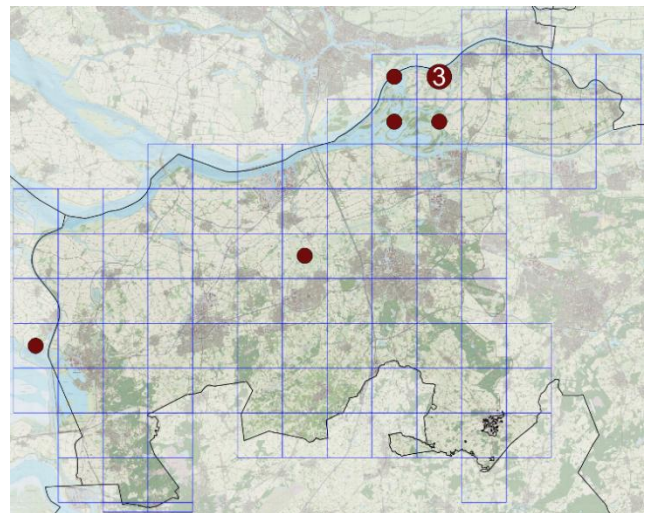
BLAUWE KIEKENDIEF ADULT ♀. FOTO, RAN SCHOLS

Legenda verspreidingskaarten:

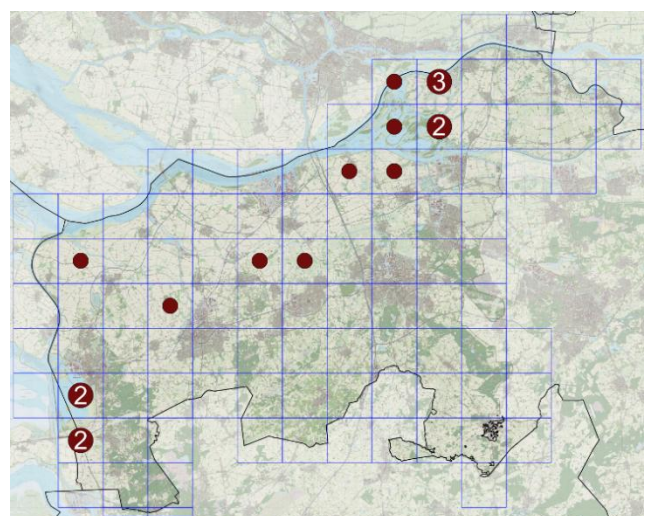
Kleine stip 1
 Middelgrote stip 2-3
 Grote stip 4-10
 Hele grote stip >10
 (Vanaf 2 met vermelding van het aantal)

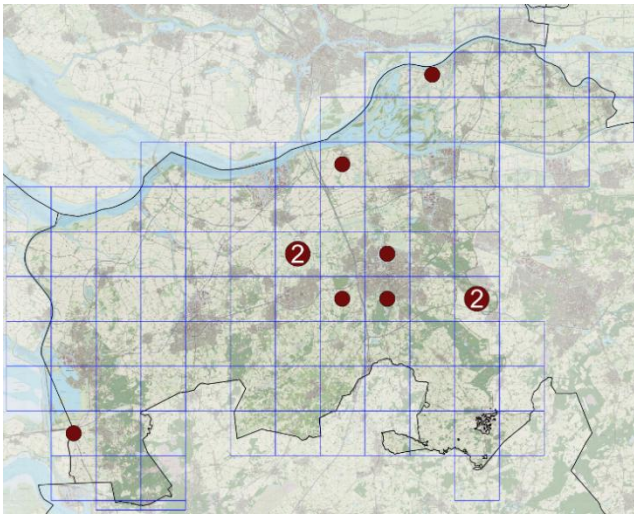
RODE WOUW
 TOTAAL 2, MAXIMUM PER ATLASBLOK 1

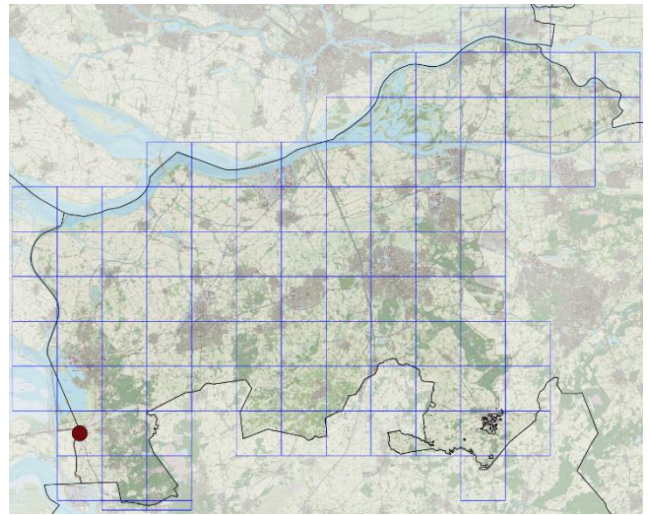
BRUINE KIEKENDIEF
 TOTAAL 8, MAXIMUM PER ATLASBLOK 3

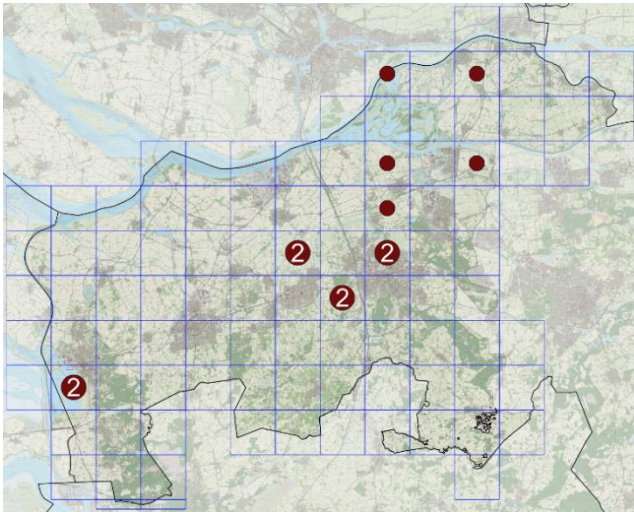
BLAUWE KIEKENDIEF
 TOTAAL 17, MAXIMUM PER ATLASBLOK 3

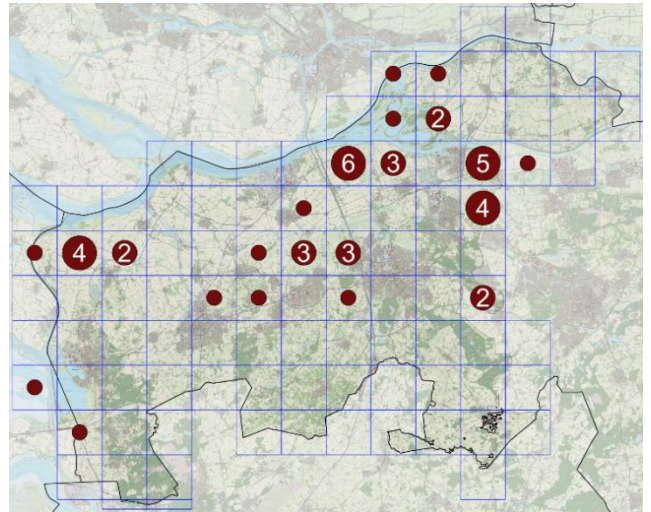
HAVIK
TOTAAL 10, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

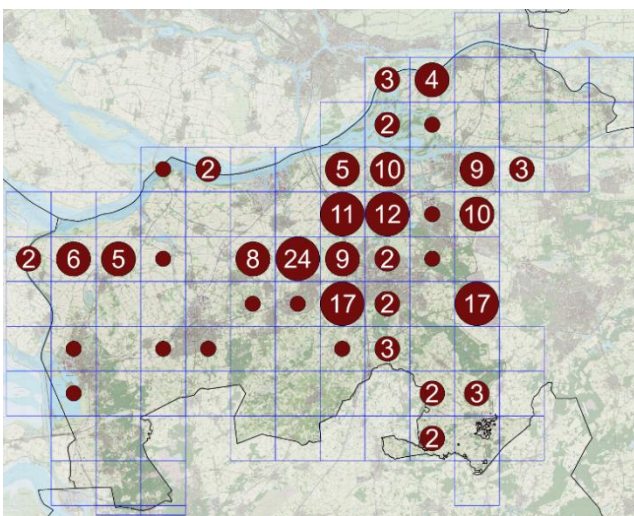
ZEEAREND
TOTAAL 1

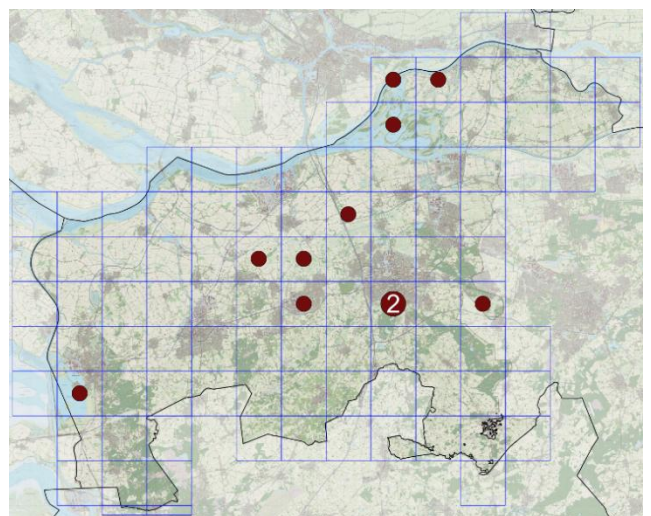
SPERWER
TOTAAL 13, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

TORENVALK
TOTAAL 46, MAXIMUM PER ATLASBLOK 6

BUIZERD
TOTAAL 185 , MAXIMUM PER ATLASBLOK 24

SLECHTVALK
TOTAAL 11, MAXIMUM PER ATLASBLOK 2

